

Ногачевський Олександр

аспірант

Науковий керівник: д.е.н., професор Чикуркова А.Д.

Подільський державний аграрно-технічний університет

м. Кам'янець–Подільський

ВПЛИВ ФРАНЧАЙЗИНГУ НА ДИНАМІКУ РОЗВИТКУ ЗБУТОВИХ МОДЕЛЕЙ АГРОБІЗНЕСУ В УКРАЇНІ: ШЛЯХИ РОЗВИТКУ

На сьогодні розвиток сімейних фермерських господарств є найбільш поширеним та найбільш впливовим напрямом розвитку аграрної сфери не тільки в Україні, але і у світі. У найбільш розвинутих країнах, цей сектор охоплює до 95% виробництва деяких видів сільськогосподарської продукції та супроводжується значними капіталовкладеннями у розвиток інфраструктури, яка б сприяла швидкому та якісному забезпеченню населення сільськогосподарської продукцією за принципом «з поля до столу». Найбільша динаміка розвитку фермерських господарств сімейного типу спостерігається в країнах з «перехідною економікою», якою на сьогодні є Україна, та має стабільний ріст у розвинутих країнах. Прогнозується, що у глобальному вимірі фермерські господарства сімейного типу і надалі будуть відігравати ключову роль у формуванні аграрного сектору та розширенні сфер діяльності даної галузі. І це в два рази швидше, ніж очікувалося зростання для світової економіки в цілому протягом наступного десятиліття [11].

На сьогодні вже сформувалися певні світові тенденції стандартів розвитку інфраструктури збутових та обслуговуючих моделей та визначились світові лідери даного сектору економіки. Клієнтські купівельні звички змінилися надзвичайно за останнє десятиліття завдяки широкому розповсюдженню Інтернету та розвитку системної роздрібної торгівлі. Ринок електронної комерції в найближче десятиліття буде зростати вдвічі та стане все більш глобальнішим, а за межами Центральної Європи та Північної Америки буде зростати вдвічі швидше ніж в загальному по ринку [8], що теж суттєво впливає на формування споживчих властивостей населення. Впровадження наших практичних рекомендацій, допоможе сформувати ключові напрями прикладення зусиль в галузі сільського господарства, розвитку збутових моделей готової продукції та надання послуг фермерським господарствам.

На основі даних, які розповсюдили науковці Центру досліджень соціальних комунікацій [9], на сьогодні сімейні фермерські господарства (ОСГ – особисті селянські господарства) відіграють значну роль у виробництві сільськогосподарської продукції України. Наприклад, вже у 2013 році ними було вироблено:

- понад 90% усієї картоплі;
- 86% овочів;
- 80% молока;
- більш як 75% яловичини та 60% свинини;

Проте у тому вигляді, в якому ці господарства розвиваються (натуральне виробництво) – немає перспектив у майбутньому, тому що ОСГ не є повноправними учасниками ринку. Основними недоліками їх організації є такі: значна частка важкої

ручної праці; невеликі земельні наділи; ведення на засадах фізичної особи без юридичного статусу, що зумовлює проблеми з податком на додану вартість, податком на доходи фізичних осіб. Не маючи статусу сільськогосподарського виробника, дані учасники ринку мають більше податкове навантаження та відсутність соціального захисту. Але ключовою проблемою таких ОСГ є те, що у них немає можливостей вийти на системні ринки збуту, так як вони не можуть укласти повноцінних договорів. Відповідно модель збуту даної продукції ускладнюється, дорожчає і продукція стає не конкурентоздатна.

В Україні станом на 2013–2014 рр. нараховується близько 4,5 млн фермерських господарств, які позиціонують себе як ОСГ. Звичайно, така кількість підприємств вимагає дотримання певних «правил гри» на ринку, а саме:

- єдине законодавче поле для організації своєї діяльності;
- рівні податкові умови;
- розвинута інфраструктура зберігання, переробки, логістики та збуту продукції;
- наявність системи страхування;
- використання специфічних банківських продуктів та фінансових інструментів.

На нашу думку, трансформація ОСГ не може носити «насильницький» обов'язковий характер. Вона мусить бути добровільною через стимулюючі інструменти державної підтримки та розвиток збутової ринкової інфраструктури.

Аналітичне дослідження, яке проводила CBIE (Канадське бюро міжнародної освіти) [11] по вивченню досвіду Канади та країн ЄС у сфері розвитку сільськогосподарських кооперативів показало, що на сьогодні в Україні відсутня чітка стратегія розвитку сільськогосподарської інфраструктури, обслуговуючих кооперативів, як складової загального ланцюжка моделі побудови фермерських господарств. А на рівні місцевих територіальних громад відсутнє розуміння суті моделей побудови мереж збуту та обслуговування сільськогосподарських фермерських господарств як на засадах франчайзингу, так і на основі кооперації, що це є головним інструментом досягнення економічного добробуту сільгоспвиробників та сільських територій в цілому [11].

Не зважаючи на колапси в законодавстві про сільськогосподарську кооперацію в Україні та відсутність термін «франчайзинг», сьогодні ринок підприємництва оперує терміном «комерційна концесія». Основний нормативно-правовий акт – Цивільний Кодекс України (Глава 76 – комерційна концесія) [12]. Як показують дослідження Федерації розвитку франчайзингу в Україні, на березень 2016 року в Україні успішно розвивається 406 франчайзингових проектів і 56% з них є українського походження [13]. Одними з найбільших є франчайзингові мережі, які розвивають інфраструктуру експрес доставки (ТМ Нова Пошта – більш як 1000 франчайзингових точок з надання послуг) та роздрібний збут сільськогосподарської продукції (ТМ Гаврилівські курчата – більш як 1300 точок продажу, ТМ Наша Ряба – більш як 2000 точок продажу). Основною особливістю розвитку мережевих об'єднань на засадах франчайзингу в Україні є те, що вони розвиваються на базі крупних виробників, а не фермерських і ОСГ. Але є й роздрібні збутові мережі, які розвиваються на засадах франчайзингу і мають у своєму об'єднанні малі та середні фермерські господарства, як постачальники товарів (ТМ «Родинна ковбаска», ТМ «Із села»).

Список використаних джерел

1. Меллінже Ж. LaFranchise (GilbertMellinger, LaFranchise: Lastratégie – L'opérationnel Broché – 2010).
2. Стэнворт, Дж. Франчайзинг в маломбизнесе. (РуководствоБарклайз Банка по малому бизнесу) / Дж. Стэнворт, Б. Смит ; пер. с англ. ; под ред. Л. Н. Павловой. – М.: Аудит, ЮНИТИ, 1996. – 200 с.
3. Рыкова, И. В. Франчайзинг: новыетехнологии, методология, договоры. – М.: Современнаяэкономика и право, 2000. – 224 с.
4. Спинелли, С. Франчайзинг – путь к богатству / С. Спинелли, Р. Розенберг. –М. т: «Вільямс», 2006. – 384 с.
5. Дельтей, Ж. Франчайзинг. – СПб: Нева, 2006. – 344 с.
6. Мюррей Я. Франчайзинг: типыфраншизы, гдедостатьфинансы; какдобитьсяуспеха.– СПб.: Питер, 2004. – 144 с.
7. Федерація розвитку франчайзингу України. Програма розвитку франчайзингу в Україні. [Електронний ресурс]. – <http://www.fdf.org.ua/>
8. «Звіт: Ріст франчайзингу в США 2016 р.». [Електронний ресурс] Міжнародної асоціації франчайзингу. IFA, «USfranchisessettogrowin 2016: Report», <http://www.franchise.org/>
9. Компанія TriarhInternational. Розвиток франчайзингових систем [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://triarh.ru/archi ves/1387>.
- 10.Цивільний Кодекс України. Глава 76 «Комерційна концесія» [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://www.civilniy.org.ua/book5th/g76/default.htm> (дата звернення : 21.05.2016). – Назва з екрана.
- 11.Кодекс Етики Франчайзингу. Федерація розвитку франчайзингу України [Електронний ресурс]. Режим доступу <http://fdf.org.ua/about-franchise/kodeks-etiki-franchajzingu>
- 12.Програма підтримки МСБ у США [Електронний ресурс]. – Режим доступу www.buyUSA.com.
- 13.Збірник Законів Європейського Союзу [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A31988R4087>

Обухов Евгений

д. економ. н., к.т.н., профессор, академик МАНЭБ

г. Одесса

ВНЕШНИЙ ВОДООБМЕН НА КИЕВСКОМ ВОДОХРАНИЛИЩЕ

Оценка состояния водных ресурсов водохранилищ и происходящих в них процессов требуют постоянного мониторинга, обобщения результатов и их анализа.

За последние десятилетия эксплуатации водохранилищ в результате хозяйственной деятельности значительно ухудшились в них интенсивность водообмена, содержание растворенных веществ, качество воды, повысилась интенсивность цветения воды при накоплении в них химических или биологических веществ.

В данной работе приведены результаты исследования по методике [1] интенсивности внешнего водообмена на крупном, работающем в каскаде, Киевском водохранилище на основе реальных водобалансовых показателей за многоводный 1970 и маловодный 1972 годы эксплуатации, горизонтальной и вертикальной составляющих водообмена, а также его хозяйственного использования (1968–2012 г.г.).